# T071 BL 1 (068) Duyên Khởi Tác Pháp-Bổn Di Sa Tắc Yết Ma

*Tạng Luật (Linh Sơn Pháp Bảo)*

SOÁ 1424

BOÅN DI SA TAÉC YEÁT MA Haùn dòch: Ñôøi Ñöôøng, chuøa Khai Nghieäp, Sa moân AÙi Ñoàng soaïn Nguõ Phaàn Yeát Ma.

Phaøm caùc pheùp taéc yeát-ma ñeàu öùng duïng cho caû phaøm vaø Thaùnh, taùc phaùp xöôùng roõ goïi laø bieän söï. Söï ñaõ nhieàu voâ soá thì phaùp ñaâu coù theå haïn cuoäc. Khuoân pheùp roäng lôùn laøm sao coù theå hôïp ñöôïc lôøi noùi. Do ñoù, toâi ñöa ra möôøi phaùp ñeå goàm thaâu chung caùc vieäc, moãi söï vieäc ñeàu döïa vaøo nhöõng phaùp naøy ñeå neâu ra pheùp taéc ñaày ñuû: 1. Duyeân khôûi taùc phaùp. 2. Keát giaûi caùc giôùi. 3. Thoï xaû caùc giôùi. 4. Y döôïc thoï tònh. 5. Nghi thöùc Boá-taùt. 6. Phaùp taéc an cö. 7. Thanh tònh Töï töù. 8. Thoï thí chia y. 9. Saùm hoái caùc toäi. 10. Truï trì phaùp linh tinh. I. DUYEÂN KHÔÛI TAÙC PHAÙP (Caàn ñuû baûy nguyeân nhaân môùi thaønh yeát-ma, coù maø khoâng ñuû thì phaûi khai ngaên). 1. Löôïng vieäc ñuùng sai: Yeát-ma ñaõ neâu roõ söï vieäc, söï vieäc neâu ra caàn ñuùng nhö phaùp, traùi giaùo phaùp, phaïm giôùi thì Ñöùc Phaät khoâng cho pheùp. Söï vieäc tuy nhieàu nhöng ñaïi khaùi chia laøm ba loaïi: - Tình nhö laø ngöôøi thoï giôùi. - Phi tình nhö laø kieát giôùi.

SOÁ 1424 - BOÅN DI SA TAÉC YEÁT MA 2

- Hai tröôøng hôïp cuøng chung nhö laø chæ choã. Hoaëc noùi ba nghóa laø ngöôøi, phaùp vaø söï. Ngöôøi töùc laø ngöôøi thoï giôùi... Phaùp töùc laø phaùp Töï töù... Söï töùc laø keát giôùi... Saùu loaïi naøy ñeàu goïi laø söï. Coøn nhö hoaëc ñuû hoaëc ñôn lìa hôïp thì khoâng ñuùng. Caàn phaûi ñuùng vôùi giaùo phaùp laø khoâng traùi giôùi thì khoâng phaïm. Neáu nhö phaïm vaøo nhöõng quy ñònh naøy thì phaùp nhaát ñònh khoâng thaønh. Neáu pheùp taéc sai thì cuõng rôi vaøo tröôøng hôïp aáy. 2. Phaùp khôûi giaû xöù: Luaät Taêng Kyø ghi: Choã phi Yeát-ma thì khoâng ñöôïc nhaän duïc, laøm vieäc Taêng söï. Luaät Töù Phaàn ghi: Neáu taùc phaùp Yeát-ma tröôùc tieân phaûi kieát giôùi. Nhöng giôùi coù hai loaïi, neáu giôùi töï nhieân chæ taùc phaùp Yeát-ma kieát giôùi moät phaùp. Coøn nhöõng phaùp khaùc cuûa Taêng thì taùc phaùp ôû troïng giôùi. Neáu ñoái ñaàu taâm nieäm hai phaùp thì chung caû hai giôùi. 3. Taäp hoïp Taêng phaân haïn: Phaùp khôûi ôû choã khoâng ñuùng, caên cöù theo giôùi taäp hoïp Taêng. Giôùi coù hai loaïi: Töï nhieân taùc phaùp hoaëc hai rieâng bieät nghóa laø ñaïi giôùi tröôøng. Caên cöù trong Töù Phaàn thì coù ba tieåu giôùi. Luaät naøy noùi ñeán giôùi hoaëc coù hoaëc khoâng coù. Moät loaïi tieåu giôùi khoâng ñöôïc taäp hôïp beân ngoaøi. Ñaïi giôùi tröôøng thì khoâng coù giôùi haïn taäp hôïp laø bao nhieâu. Neáu giôùi töï nhieân trong Töù Phaàn thì ranh giôùi laø xoùm laøng, lan nhaõ, ñöôøng ñi vaø nöôùc. Xoùm laøng coù hai loaïi coù theå phaân bieät hoaëc khoâng phaân bieät. Neáu phaân bieät, luaät Taêng Kyø tính baûy caây töùc laø coù saùu möôi ba böôùc. Coù theå phaân bieät thì trong luaät Thaäp Tuïng khoâng coù giôùi haïn taäp

hôïp. Lan nhaõ cuõng coù hai laø coù naïn vaø khoâng coù naïn. Neáu tröôøng hôïp khoâng coù naïn thì luaät naøy ghi: Tyø-kheo A-luyeän- nhaõ khoâng bieát giôùi cuûa mình laø bao nhieâu. Ñöùc Phaät daïy: Giôùi töï nhieân caùch thaân mình khoaûng hai caâu-loâ-xaù. Caùc boä khaùc ña soá noùi moät caâu- loâ-xaù vaø lôùn nhoû khoâng ñònh. Vaû laïi, theo kinh Taïp Baûo Taïng laáy naêm lyù laøm chuaån. Neáu coù naïn, nhö luaän Thieän Kieán laø baûy Baøn-ñaø-la töùc laø hai möôi taùm khuyûu tay. Luaän tính chung goàm naêm möôi taùm böôùc boán thöôùc taùm taác. Giôùi ñöôøng ñi luaät Thaäp Tuïng roäng raõi thì saùu traêm thöôùc. Giôùi ôû nöôùc, luaät naøy noùi: Ñöùng treân thuyeàn taùc phaùp duøng söùc ngöôøi laáy caùt hoaëc nöôùc neùm ñeán choã naøo thì tính ranh giôùi ôû choã ñoù. Saùu tröôøng hôïp naøy laø töï nhieân ñeàu laáy thaân laøm taâm ñieåm ñònh ranh giôùi, Taêng caàn phaûi taäp hôïp heát trong phaàn ñaõ haïn ñònh ñoù. Taäp hôïp Taêng thì phöông thöùc caùc giaùo ñeàu gioáng nhau. Luaät naøy taäp hôïp Taêng töï chia boán tröôøng hôïp khaùc nhau: - Xöôùng Ba laàn, ñeán giôø sai Sa-di giöõ vöôøn ñöùng choã cao xöôùng. - Ñaùnh kieàn chuøy tröø caây sôn vaø caây ñoäc, duøng caây goã coù tieáng

SOÁ 1424 - BOÅN DI SA TAÉC YEÁT MA 3

laøm. - Ñaùnh troáng, tröø baïc, thieác duøng ñoàng, saét vaø saønh laøm. - Thoåi oác neân thoåi oác bieån. Coøn kieàn chuøy chæ moät loaïi. Neáu khoâng coù ngöôøi thì Tyø-kheo ñaùnh, cuõng khoâng vöôït quaù ba ñieàu chung. Phoù phaùp taïng laø sai ngöôøi cao lôùn ñaùnh. Trong tam thieân oai nghi coù noùi roõ kích thöôùc vaø loaïi chuøy. 4. Löïa choïn chuùng ñuùng sai: Baûn theå laø Tyø-kheo, nhö phaùp thanh tònh laø ngöôøi taùc phaùp, ngoaøi quy ñònh naøy laø sai. Do ñoù caàn phaûi löïa choïn. Luaät naøy coù möôøi ba ngöôøi khoâng tính ñuû Taêng soá. - Phi nhaân. - Baïch y. - Dieät taãn. - Bò cöû toäi. - Töï noùi toäi. - Khoâng cuøng thaày. - Ñieân cuoàng. - Taâm taùn loaïn. - Ngöôøi coù taâm beänh. - Tyø-kheo-ni. - Thöùc-xoa-ma-na. - Sa-di. - Sa-di-ni. Nhöng trong luaät Töù Phaàn coù ñöa ra boán tröôøng hôïp roõ raøng: - Laø ñuû soá löôïng khoâng neân quôû traùch, nghóa laø quôû traùch ngöôøi Töù yeát-ma laø ñuùng. - Khoâng ñuû soá löôïng neân quôû traùch, nghóa laø ngöôøi muoán thoï ñaïi giôùi. - Khoâng ñuû soá löôïng khoâng ñöôïc quôû traùch, nghóa laø ni, boán chuùng. Ngöôøi coù möôøi ba naïn, Ba laàn cöû, hai laàn dieät taãn, hoaëc bieät truù, hoaëc treân giôùi tröôøng hay giöõa ñaát troáng, hoaëc khoâng coù maët, hoaëc lìa choã thaáy nghe, hoaëc ngöôøi cuûa ngöôøi. Möôøi taùm ngöôøi naøy laø ñuùng. Ngöôøi che giaáu boán ngaøy vaø che giaáu xong, boån nhaät trò vaø saùu ñeâm xong. Baûy haïng ngöôøi keå treân khoâng keå tuùc soá. Luaät Thaäp Tuïng laïi ghi: Ngöôøi nguû, ngöôøi noùi lung tung, ngöôøi roái raém, ngöôøi nhaäp ñònh, ngöôøi caâm, ngöôøi ngoïng, ngöôøi ñieân, ngöôøi taâm loaïn, ngöôøi taâm beänh hoaïn, ngöôøi ôû treân caây vaø ngöôøi baïch y. Möôøi hai haïng ngöôøi naøy khoâng tính ñuû soá löôïng thoï giôùi khoâng thaønh. Luaän Ma Ñöùc Laëc Giaø ghi: Ngöôøi coù beänh naëng, ngöôøi ôû bieân ñòa, ngöôøi ngu ñoän. Ba haïng ngöôøi naøy khoâng theå

SOÁ 1424 - BOÅN DI SA TAÉC YEÁT MA 4

tính ñuû tuùc soá. Luaät Taêng Kyø ghi: Hoaëc ngöôøi giöõ duïc, hoaëc ngaên caùch, hoaëc che moät nöûa thaân tay khoâng ñuïng nhau, hoaëc chuùng Taêng ñi maø taùc phaùp yeát-ma ñöùng ngoài vaø naèm... ñeàu xem laø khoâng ñuû tuùc soá. Luaät naøy ngöôøi beänh ñeàu yeát-ma noùi giôùi. Ñöùc Phaät daïy: Rieâng chuùng nhö trong xaû giôùi, beân trong khoâng cuøng nhau giaûi giôùi... ñeàu khoâng xem laø ñuû tuùc soá. Nhöõng haïng ngöôøi ôû treân ñeàu khoâng tính ñuû soá cuõng khoâng ñöôïc quôû traùch. - Ñöôïc tính ñuû soá, quôû traùch. Tyø-kheo thieän cuøng soáng chung moät giôùi, khoâng lìa choã thaáy nghe cho ñeán quôû traùch ngöôøi ñeàu laø ñuùng. Nhöõng ngöôøi khoâng ñuû tuùc soá ôû tröôùc, neáu vì töôùng ñuû thì cuõng khoâng yeát-ma. 5. Hoøa hôïp khoâng rieâng: Neân ñeán hay khoâng ñeán, neân trao hay khoâng trao. Khi yeát-ma ñöôïc quôû traùch, ngöôøi khoâng ñoàng yeát-ma cöôõng yeát-ma thì goïi laø bieät chuùng. Trong vaên naøy coù ba bieät chuùng vaø bieät danh muïc hoøa, hoøa chæ laø moät phaùp daën doø trao, seõ neâu ra ñaày ñuû ôû phía sau. 6. Hoûi ñaùp khi taùc phaùp: Khi taùc phaùp neân hoûi: Nay Taêng hoøa hôïp tröôùc tieân laøm vieäc gì? Moät ngöôøi trong chuùng khoâng traû lôøi: Taùc phaùp yeát-ma... Nhöng vieäc coù chung vaø rieâng thì traû lôøi taát caû hai. Neáu kieát giôùi thì khoâng caàn traû lôøi. 7. Yeát-ma nhö phaùp: Ñuû saùu ñeàu kieän ôû treân, hoøa hôïp taùc phaùp yeát-ma. Phaùp yeát-ma laïi coù nhöõng loãi nhö vaäty Neáu khoâng coù nhöõng loãi aáy thì môùi goïi laø vieäc ñaõ thaønh töïu. Löôïc neâu töôùng loãi vaø vieäc thaønh töïu nhö phaùp. Vaên Taêng phaùp yeát-ma coù saùu loãi: Trong vieäc baøn luaän loãi hoaëc moät, boán, naêm. Caên cöù theo töôùng toång luaän thì khoâng quaù saùu loaïi. Neáu chuaån theo vaên khaùc vaø luaät Töù Phaàn thì coù quôû traùch khoâng ngaên loãi töùc laø laøm thaønh baûy. 1. Yeát-ma luaät khaùc, phaùp khaùc: Vieäc cuûa choã Taêng phaùp tuøy theo moät thì khoâng ñuùng, vieäc yeát-ma ñeàu khoâng thaønh töïu, khoâng coù nghi thöùc ñuùng thì khoâng theå thuyeát phuïc ñöôïc ñeàu goïi laø dö (khaùc). Caên cöù theo toång thuyeát, vaên sau ñaây seõ noùi rieâng. 2. Yeát-ma phi phaùp bieät chuùng: Töø caâu theâm hoaëc bôùt, khoâng theo Thaùnh giaùo, ngöôïc laïi phi phaùp töùc laø nhö phaùp, nghieân cöùu vaên seõ hieåu ñöôïc. Bieät chuùng coù ba tröôøng hôïp treân ñaõ trình baøy. Ba loaïi töôùng hoøa hôïp ngöôïc laïi laø ñuùng. 3. Yeát-ma phi phaùp hoøa hôïp: Tuy ngöôøi hoøa hôïp nhöng phaùp laïi rôi vaøo tình traïng phi phaùp.

4. Yeát-ma nhö phaùp bieät chuùng: Tuy yeát-ma ñuùng nhöng chuùng khoâng cho phaùp taäp hôïp. 5. Yeát-ma gioáng phaùp bieät chuùng: Ngoân, töø, caâu loän xoän, bieät chuùng gioáng nhö tröôùc. 6. Yeát-ma gioáng phaùp hoøa hôïp: Gioáng phaùp ñoàng nhö tröôùc, hoøa hôïp thì khaùc. Chuaån theo vaên laïi coù voâ söï taùc phi phaùp söï, giôùi khoâng hieän tieàn, baøy laøm ôû ngoaøi giôùi, baûn theå chöa thaønh Taêng khoâng neân giaûi, vieäc Taêng giôùi naøy khoâng ñuùng theo Thaùnh giaùo, thuoäc veà phi phaùp thöù nhaát, khoâng trình baøy rieâng.

*Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.*